

RESSURSER

 Årsmelding fra Likestillingssenteret 2003

- Tekster
 - Statistikk
 - Litteratur
 - Lenker
- I 2003 har satsingsfeltene til Likestillingssenteret vært: vold i et likestillingsperspektiv, ungdom, oppvekst og sosialisering, familie, livfase og likestillingspolitikk, etniske minoriteter og likestilling, økonomi og velferdsgoder i et likestillingsperspektiv, kvinner i beslutningsprosesser og internasjonalt likestillingsarbeid. To andre saker har også opptatt ressursbruk i 2003: Statskonsults evaluering av senteret og den regjeringsoppnevnte arbeidsgruppens forslag om felles håndhevingsapparat for diskriminering på grunnlag av kjønn og etnisitet.

UNDERTEMA

- Prosjekter
 - Staben
 - Strategisk plan 2005-2007
 - Bruk senteret
 - Tiltak for økt likestilling
 - Årsmeldinger
 - Vedtekter
- Innhold:**
- Innledning
 - Styret
 - Likestillingssenterets mandat
 - Arbeidsmiljø og prioriteringer
 - Evalueringen av Likestillingssenteret
 - Pådriverrollen
 - Strategiplan 2003-2004
 - Vold i et likestillingsperspektiv

HOVEDTEMA

- Hva er likestilling
 - Kjønnroller
 - Utdanning
 - Etniske minoriteter
 - Politikk
 - Økonomi og likestilling
 - Likestilling i arbeidslivet
 - Kvinner i ledelse
 - Likestilling i hjemmet
 - Vold mot kvinner
 - Helse
 - Internasjonalt
 - Kjønn i media
- Handel med kvinner og prostitusjon
 - Ungdom, oppvekst og sosialisering
 - Familie, livsfase og likestillingspolitikk
 - Etniske minoriteter og likestilling
 - Økonomi og velferdsgoder i et likestillingsperspektiv
 - Kvinner og beslutningsprosesser
 - Internasjonalt likestillingsarbeid
 - Likestillingssituasjonen i Likestillingssenteret
 - Aktuelle tall for 2003

Innledning

I 2003 har satsingsfeltene til Likestillingssenteret vært: vold i et likestillingsperspektiv, ungdom, oppvekst og sosialisering, familie, livfase og likestillingspolitikk, etniske minoriteter og likestilling, økonomi og velferdsgoder i et likestillingsperspektiv, kvinner i beslutningsprosesser og internasjonalt likestillingsarbeid.

To andre saker har også opptatt ressursbruk i 2003: Statskonsults evaluering av senteret og den regjeringsoppnevnte arbeidsgruppens forslag om felles håndhevingsapparat for diskriminering på grunnlag av kjønn og etnisitet.

Statskonsults evalueringsrapport kom før sommeren og inneholder mye ros og en del kritikk som vi skal ta på alvor og bruke for å forbedre oss. Evalueringen omfatter dessverre ikke hvilke resultater senteret har oppnådd. Norge har over tid utviklet et likestillingsapparat som er unikt i internasjonal sammenheng. Det skyldes blant annet Stortingets modige beslutning om å opprette et uavhengig organ på likestilling. Et saklig, eksternt blikk på virksomheten som peker på forbedringspotensialet i arbeidet er nødvendig. Likestillingssenteret har et vidt mandat og knappe ressurser. Derfor er det riktig det Statskonsult peker på, at enkelte sider av mandatet er nedprioritert. Vi er kommet i en annen fase siden etablering av senteret som offentlig instans (1999), og har i 2003 hatt et større fokus på bredden i pådriverrollen – alt fra dagsordensetting i media til veiledning og støtte.

I forhold til forslaget om et felles håndhevingsapparat er det fra Likestillingssenteret kommet et høringssvar med utgangspunkt i hva vi mener likestillingen i Norge er best tjent med. Hovedkonklusjonen er at det viktigste er at Norge beholder en "selvstendig og uavhengig" pådriver for kjønnslikestilling, uten at lovhåndheverrollen og den proaktive pådriverrollen sammenblandes. Likestillingssenteret mener at et samfunnsendringsprosjekt som dette krever en fokusert pådriver som arbeider utelukkende for reell likestilling. En fortsatt uavhengig offentlig instans gir tyngde og legitimitet til likestillingssaken. Det trekkes frem som positivt av for eksempel av FNs kvinnekomité.

Likestillingssenteret ble opprettet 1. august 1997 og er hjemlet i likestillingslovens § 9. Nestleder Mona Larsen-Asp har vært konstituert i stillingen som direktør i 2003 fram til 30. november. Styret engasjerte Long Litt Woon som ny direktør i desember. Hun er engasjert fram til sommeren 2005. Ifølge likestillingsloven skal styret tilsette direktør i åremål på seks år av gangen. Departementet påla styret å ikke lyse ut et nytt åremål for direktøren i påvente av videre behandling av forslaget om å etablere et felles håndhevingsapparat på kjønn og etnisitet. Barne- og familiedepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet startet i 2003 arbeidet med dette forslaget, som etter planen skal fremmes for Stortinget.

Styret

Styret i Likestillingssenteret har inntil 30. november 2003 bestått av Liv Rosmer Fisknes (leder), Torbjørn Urfjell (nestleder), Torbjørg Aalborg, Sonja Njølstad, Marius Råkil, Long Litt Woon, Åge Barstad, Per Kristian Dotterud og Lene Nilsen (ansattes representant). Fra 1. desember gikk Long Litt Woon ut av styret. Departementet valgte å ikke erstatte henne. Varamedlemmer er Eivind Olsvik og Rachel Eapen Paul (vara for de ansattes representant).

Likestillingssenterets mandat

Likestillingssenteret skal arbeide for reell likestilling mellom kvinner og menn på alle samfunnsområder. Senteret skal følge utviklingen på alle samfunnsområder med sikte på å avdekke forhold som motvirker likestilling, være pådriver i likestillingsspørsmål, delta i den offentlige debatten, være knutepunkt for samarbeid mellom organisasjoner og institusjoner som arbeider med likestilling, drive utrednings- og utviklingsarbeid og være et møtested og informasjonsentrum for et bredt publikum. I tillegg skal senteret arbeide med likestillingsspørsmål også internasjonalt. Vi samarbeider blant annet med Nordisk Ministerråd, EU og FN.

Likestillingssenteret er etablert som en del av det offentlige likestillingsapparatet sammen med Barne- og familiedepartementet og Likestillingsombudet. Dette er en unik organiseringsmodell sammenliknet med andre land. Det å ha et offentlig organ, som ifølge sitt mandat gitt av Stortinget, skal være en pådriver og en vaktbikkje med rett til å kritisere det offentlige Norge, er en modell vi er alene om. Likestillingssenteret samarbeider med offentlige myndigheter samtidig som det står fritt til å kritisere de samme myndighetene. Senteret har i tillegg vært synlig i media, satt likestilling på dagsorden, hatt nært samarbeid med organisasjoner, informert publikum og vært en møteplass. Slik det skal ifølge sitt mandat. I 2003 lånte vi ut lokalene våre til 100-150 møter for diverse organisasjoner som jobber med likestillingsrelaterte saker.

Arbeidsmiljø og prioriteringer

Likestillingssenteret har også i 2003 måttet prioritere bruk av tid og ressurser meget nøye. Det er i tillegg brukt tid på å få til et velfungerende og godt arbeidsmiljø. Et så bredt fagmiljø som mulig, samarbeid med andre likestillingsarbeidere, god kunnskapsformidling og aktiv deltakelse i debatter, har stått i fokus og er avgjørende for senterets gjennomslagskraft.

Likestillingssenteret har også i 2003 gått aktivt inn for å skaffe seg prosjektoppgaver som er eksternt finansiert, slik at både staben og arbeidsoppgavene har økt. Nyansettelser innebærer også store utfordringer i forhold til å sette nye medarbeidere inn i den generelle likestillingsproblematikken.

Evalueringen av Likestillingssenteret

Et saklig, eksternt blikk på virksomheten som peker på forbedringspotensialet i arbeidet er nødvendig. Likestillingssenteret så derfor fram til evalueringen av senteret som Statskonsult foretok i 2003. Evalueringens mandat sier at Statskonsult skal se på hvordan senteret har ivaretatt sin rolle som pådriver, informasjonsformidler og veileder, samt senterets organisering, ressurser og kompetansegrunnlag i forhold til de oppgaver senteret skal utføre og i tillegg se på forholdet til og samarbeidet med andre aktører.

Statskonsult har ikke evaluert hvordan Likestillingssenterets ressursituasjon er i forhold til mandatet senteret er gitt, selv om dette er en del av mandatet for evalueringen. Statskonsult velger i tillegg ut noen "grunnleggende verdier og hensyn", som de mener bør ligge til grunn for all offentlig virksomhet, og som de også baserer sine konklusjoner på.

At evalueringens mandat ikke har inkorporert måloppnåelse, er slik vi ser det den største svakheten med evalueringen. At en evalueringsrapport ikke omfatter hvorvidt virksomheten har bidratt til det den skal, i dette tilfelle å arbeide for reell likestilling mellom kvinner og menn, er utilstrekkelig. Gjennom å vurdere hvorvidt rollene som pådriver, informasjonsformidler og veileder er oppfylt, burde man også ha vurdert om arbeidet til Likestillingssenteret bygger opp under mandatet og det overordnede målet.

Statskonsult mener den politiske fristillingen Likestillingssenteret har er et problem. De er kritiske til senterets aktive rolle som pådriver. "Samtidig ser vi at våre informanter, innenfor ulike deler av politikk- og samfunnsliv, understreker at det er viktig med en aktør som tar opp kontroversielle spørsmål og som på den måten bidrar til å holde oppe engasjementet og interessen for likestillingspolitiske spørsmål.". Statskonsult mener dette kan ivaretas ved å gi Likestillingssenteret en forumsfunksjon. I liten grad knytter Statskonsult sine anbefalinger til hvordan det eksisterende mandatet i større grad kunne oppfylles. Statskonsult anbefaler i stedet å endre mandatet, og å gjøre Likestillingssenteret til en mer administrativ enhet som spiller en mindre aktiv rolle som selvstendig debattant.

Vi ønsker i større grad å videreutvikle Likestillingssenterets forumsfunksjon. Senteret er og bør være en aktiv pådriver for likestilling og en møteplass for meningsutveksling. Det ene må ikke gå på bekostning av det andre. Det er riktig at pådriverfunksjonen er den som til nå er blitt høyest prioritert.

Likestillingssenteret mener at Statskonsults anbefalinger i realiteten vil medføre en sterk svekkelse av likestillingsarbeidet i Norge. Vi vet ut ifra erfaring at arbeidet med likestilling er et tålmodighetsarbeid. Det kan være både tungt og til tider upopulært. Det er fremdeles behov for en uavhengig vaktbikkje og pådriver på likestillingsfeltet. Departementet ba om Likestillingssenterets kommentarer til evalueringen. Les [brevet](#) i sin helhet her.

Pådriverrollen

Likestillingssenteret bruker mye tid på å formidle statistikk og informasjon til de som er interesserte og som henvender seg direkte til senteret – i tillegg til henvendelser om litteratur, handlingsplaner for likestilling i fylker og kommuner, kontakt/formidling av foredragsholdere, besøk fra utlandet osv. Senteret har også avgitt diverse høringsuttalelser, blant annet om regjeringens forslag til felles håndhevingsapparat på kjønn og etnisitet. Likestillingssenteret ser det som uheldig at et felles håndhevingsapparat skal være både klageinstans og pådriver, slik det er foreslått. Vi snakker da om pådriverarbeid utover det som kan relateres til lovverket og som hører til lovhåndheverrollen. Antidiskrimineringsarbeid og likestillingsarbeid har to forskjellige målsetninger, og arbeidet med disse målene krever ulik virkemiddelbruk og forskjellige arbeidsmetoder. Et felles håndhevingsapparat kan ha for mange adressater for sitt arbeid. Vi ser derfor at arbeidet mot diskriminering og for likestilling er best tjent med to klart atskilte organer som kan rendyrke henholdsvis lovhåndheverfunksjoner og pådriverfunksjoner.

Å være aktiv premissleverandør i likestillingsdebatten, være dagsordensetter og komme med konkrete forslag til tiltak overfor myndigheter og andre, krever et stort bevegelsesrom. Vi mener denne fleksibiliteten i arbeidet for reell likestilling best ivaretas ved å la pådriverfunksjonen være utenfor et felles håndhevingsapparat. Likestillingssenteret mener at vekselvirkninger mellom lovhåndhever- og likestillingspådriverrollene er essensielt, men mener at dette samspillet best ivaretas ved å være organisert i to forskjellige organer. Vi mener at Likestillingssenterets funksjon – det å være offensiv, foreslå løsninger og passe på samfunnsutviklingen med hensyn til likestilling – vil begrenses dersom det legges inn under et felles håndhevingsapparat. Likeledes mener vi det vil kunne svekke lovhåndhever-funksjonene dersom en skal ha et sterkt pro-aktivt arbeid i det samme organet.

Strategiplan 2003-2004

Styret har utarbeidet en strategiplan for perioden 2003–2004. Hovedfokus i denne er: vold i et likestillingsperspektiv, prostitusjon og trafficking (handel med kvinner og barn), ungdom, oppvekst og sosialisering, familie, livsfase og likestillingspolitikk, etniske minoriteter og likestilling, økonomi og velferdsgoder i et likestillingsperspektiv samt kvinner og beslutningsprosesser.

Likestillingsarbeidets gjennomgående perspektiv er kjønn. I forhold til denne dimensjonen er det viktig å fokusere på den makt og avmakt som både menn og kvinner kan oppleve, både i forhold til rolleforventninger og i forhold til mer målbare kriterier.

Kvinner og menn skal ha de samme rettigheter, plikter og muligheter på alle samfunnsområder. Likestilling handler om rettferdighet. Det innebærer blant annet lik fordeling av innflytelse, rett til å påvirke, deling av ansvar og byrder, belønning av innsats, rett til å føle seg trygg i forhold til overgrep, og respekt for både kvinners og menns menneskeverd.

Likestillingsarbeidet skal dekke alle sektorer av det menneskelige liv. Det skal arbeides for reell likestilling innenfor næringsliv, offentlig sektor, frivillige organisasjoner og innenfor den private sfære. På alle områder skal Likestillingssenteret være en pådriver.

Ulike strategier kan benyttes i arbeidet for full likestilling. I sitt arbeid skal Likestillingssenteret bruke de metoder og verktøy som til enhver tid anses å være mest formålstjenlige. Noen strategier bør likevel omtales spesielt: Norge har i likhet med andre land vedtatt å bruke "mainstreaming" som strategi for å oppnå likestilling mellom kvinner og menn. Det vil si at kjønnsperspektivet skal gjennomsyre alle politikk- og samfunnsområder. Det handler blant annet om å etterspørre om tiltak og vedtak vil slå ulikt ut for henholdsvis kvinner og menn, for deretter å ta konsekvensene av analysen. For Likestillingssenteret vil det være aktuelt å anvende denne strategien innenfor mange forskjellige satsingsområder. I tillegg er det behov for spesielle særtiltak, enten for kvinner eller menn, der mangelen på likestilling er betydelig.

Likestillingssenteret drifter i alt fire nettsteder. Hjemmesidene er under stadig videreutvikling og er et ressurskrevende, men viktig ledd i Likestillingssenterets informasjonsarbeid. Reorganisering av hovedsidene startet i 2003. Intensjonen er å få mer informasjon ut til publikum. Det nye nettstedet skal inneholde informasjon om 12 ulike temaer. Nettstedet www.kampanje.org ble redesignet i 2003 i forbindelse med Kampanjen for flere kvinner i kommunestyrene.

Likestillingssenteret har også selv avholdt en rekke møter, seminarer og pressekonferanser. Dette er krevende, men nødvendig for å få budskapet om likestilling ut til befolkningen.

Vold i et likestillingsperspektiv

Vold mot kvinner er et av de største samfunnsproblemene vi har. Vold mot kvinner er et kraftig uttrykk for undertrykking av kvinner. Vold begrenser mange kvinners muligheter til makt og innflytelse over sin egen hverdag og har derfor vært et prioritert innsatsområde for oss lenge, også i 2003.

Likestillingssenteret koordinerer og informerer i forhold til EUs DAPHNE-program for prosjekter mot vold mot kvinner og barn. Dette ansvaret er overført oss fra BFD. Vi har hatt flere informasjonsmøter med aktuelle organisasjoner, i tillegg er vi partner i et DAPHNE-prosjekt i samarbeid med Danmark, Island og Tyskland. Prosjektet ser på kvinner med minoritetsbakgrunn som er brakt til Norge av menn som etter en stund overlater kvinnene til seg selv og hva slags hjelp disse kvinnene trenger. Sluttrapporten var påbegynt ultimo 2003.

Vi har i tillegg et godt samarbeid med diverse frivillige organisasjoner på ulike tema, om kvinner og vold spesielt, men også generelle likestillingsspørsmål. Jenter og selvforsvar har også stått på agendaen i 2003. Senteret arrangerte et informasjonsmøte om det EU-finansiert prosjektet Anti-violence Self-Defence Training: A Key Aspect of Prevention and Self Help for Women and Girls. Likestillingssenteret har også bistått med rådgivning til organisasjoner som arbeider med jenter og selvforsvar i Norge.

Likestillingssenteret var representert i Kvinnevoldsutvalget, som la fram sin NOU i desember. Senteret laget i 2003 på oppdrag fra Kvinnevoldsutvalget en rapport om samfunnsøkonomiske konsekvenser av vold mot kvinner, som en del av utvalgets arbeid med NOU 2003:31 "Retten til et liv uten vold. Menns vold mot kvinner i nære relasjoner". Likestillingssenteret er også representert i Kvinnevoldsforumet, som ledes av statssekretæren i Justisdepartementet.

Vold mot kvinner har også vært et sentralt tema innenfor menn og makt, idet vi mener at dette i aller høyeste grad angår menn. Utover generell informasjonsvirksomhet om volden menn utøver i hjemmene, har senteret i dette arbeidet forsterket sitt samarbeid med Alternativ til Vold. Likestillingssenteret har etter beste evne vært en pådriver for å få til det som er etablert som et unikt samarbeid mellom manns- og kvinneorganisasjoner for å bekjempe vold mot kvinner.

Nettverket mot vold mot kvinner består av Likestillingssenteret, Alternativ til Vold og Krisesentersekretariatet. I 2003 presenterte nettverket ideen om å ha et internasjonal høring om vold

mot kvinner for tre departementer: Justis-, Utenriks- og Barne- og familiedepartementet. Rapport med anbefalinger til departementene ble overlevert og nettverket hadde møte med to statssekretærer og en politisk rådgiver om saken. Forslaget ble godt mottatt, men noe endelig svar fikk vi ikke i fjor.

Senteret har lenge vært opptatt av at tilbudet til menn i krise burde forbedres. I den forbindelse har senteret hatt møter med miljøer som arbeider med denne problemstillingen i Norge, blant annet Reform, ressurscenter for menn samt Hvite Bånd-kampanjen.

Handel med kvinner og prostitusjon

Internasjonal handel med kvinner og barn for seksuell utnyttelse og prostitusjon er et økende problem, også i Norge. Etterspørsel etter seksuelle tjenester bidrar til å legge grunnlaget for slik menneskehandel. Da regjeringen i februar 2003 la fram sin handlingsplan mot handel med kvinner og barn, var Likestillingssenterets innspill til planen ivare tatt på følgende måte: Regjeringen vil utrede spørsmålet om å forby kjøp av sex. Justisdepartementet vil se på erfaringer fra både Sverige, som har forbud mot kjøp av sex og Nederland, hvor prostitusjon blir ansett å være ordinært arbeid. I planen var det også viet plass til Likestillingssenterets innspill om nødvendigheten av å ha et kjønnsperspektiv i norsk politikk for næringsaktiviteter og investeringer i utlandet.

Likestillingssenteret har deltatt i samfunnsdebatten om kvinnehandel og prostitusjon og hvordan vi kan bekjempe dette. Forslaget vårt om å forby kjøp av sex forutsetter at myndighetene vil gi kvinner i prostitusjon all den hjelp de trenger i forhold til rusmisbruk, bolig, yrkesveiledning og økonomi. På dette feltet har vi også et nettverkssamarbeid med blant andre FOKUS, JURK, Kvinnefronten, Tana kommune og Krisesentersekretariatet. Nettverket arrangerte i 2003 et møte på Stortinget om forbud mot kjøp av sex, med foredragsholdere fra både Sverige, Danmark og Norge. Nettverket har også utgitt en argumentsamling som er sendt ut i et opplag på 2000 eksemplarer.

Det er bred enighet i Likestillingssenterets styre at det å bekjempe kvinnehandel og prostitusjon sett fra et likestillingsperspektiv, er viktig. Det er derimot uenighet om virkemidler og metoder. Vi har konkludert med at forskjellige synspunkter skal respekteres.

Etiske regler mot kjøp av seksuelle tjenester: En ny rapport fra Likestillingssenteret fra et samarbeidsprosjekt om handel med kvinner med fokus på etterspørselen er publisert i 2003. Den kan brukes som informasjonskilde for dem som jobber med etiske regler innefor en organisasjon eller en arbeidsplass.

Ungdom, oppvekst og sosialisering

Ungdom og likestilling er en viktig prioritering for Likestillingssenteret. Ungdom er mer å betrakte som en målgruppe. Det er viktig å fokusere på de unges holdninger til likestilling, og få etablert et engasjement hos ungdom for likestillingssaken. Senteret har ved flere anledninger opprettet fokusgrupper med ungdom. Vi har da vektlagt at også etniske grupper er representert her.

Likestillingssenteret har også i 2003 satt fokus på områder som ungdom er opptatt av, som reklame, moter og kropp. Gjennom blant annet utspill om overtramp i reklame har senteret fokusert på likestilling på ungdommens premisser. Den årlige reklamekonkurransen vi arrangerer, setter særlig fokus på kjønnsstereotyper i reklame. Å arbeide mot tradisjonelle holdninger til kjønnene i tillegg til en bevisstgjøring av de kommende reklameskaperne er viktig. Reklamekonkurransen skjer i samarbeid med studentene ved Westerdals reklameskole.

Ungdomsorganisasjoner og studentorganisasjoner har på ulike måter vært involvert i senterets arbeid. Likestillingssenteret har samarbeidet med Læringscenteret og Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) om et undervisningsmaterieell til lærere om ungdom og kjønnsroller. Det er utarbeidet en DVD med filmklipp og en håndbok med elevoppgaver og forslag til diskusjoner. Materieellet skal lanseres primo 2004. Senteret får mange forespørsler fra elever og studenter hvert år som ønsker informasjon. Vi har også et eget nettsted for ungdom, www.umag.no som kontinuerlig oppdaterer stoff for ungdom.

Familie, livsfase og likestillingspolitikk

Senteret har særlig gjennom nettverksbygging og deltakelse i ulike fora satt familie, livsfase og likestillingspolitikk på dagsorden. Foredragene har særlig vært konsentrert om mansrollen, menns

situasjon i arbeidslivet og menn som fedre. En av de virkelige store debattene som gikk i 2003, handlet nettopp om menn som fedre og menns rettigheter til foreldrepermisjon. Likestillingssenteret har fått bred oppmerksomhet i mediene om vårt forslag om å forbeholde tre måneder av foreldrepermisjonen til fedre. Statsråd Laila Dævøy har uttalt at økt permisjon til far også er regjeringens ønske, men at det foreløpig ikke er funnet finansielle midler til en slik endring. Statsråden vil øke fedrenes kvote oppå den nåværende ordningen.

Sammen med Likestillingsombudet har Likestillingssenteret informert om den nye aktivitets- og redegjørelsesplikten i likestillingsloven. Hovedmålgruppe var arbeidstaker og –giverorganisasjonene. I tillegg til informasjonsarbeid om hva denne delen av likestillingsloven kan innebære, har senteret bistått en rekke virksomheter med rådgivning til hva likestilling på arbeidsplassen kan handle om.

Minifakta om likestilling 2003 ble oppdatert i juni. Minifakta er en kortfattet statistikkpublikasjon som sendes ut i et stort antall, spesielt til skoler.

Etniske minoriteter og likestilling

Likestillingssenteret har også fokusert på problemer knyttet til tvangsekteskap og omskjæring, ved blant annet å delta i ressursgruppen for OK-prosjektet, departementets prosjekt for å bekjempe omskjæring av jenter og kvinner. Vi har også vært med som partner i et EU-finansiert prosjekt ledet av Storbritannia "Self Defence Training in the Prevention of Violence Against Girls and Women".

Islamsk Råd Norge inviterte til møte med Islam-eksperten Dr. Jamal Badawi sommeren 2003 i Likestillingssenterets lokaler i Oslo. Målet med møtet var å bidra til opplysning om kvinners faktiske stilling i Islam. Foredraget til Dr. Jamal Badawi fokuserte på temaer som likhet for loven, arverett, vitnemål, ekteskap og retten til skilsmisse. Dr. Jamal Badawi er en anerkjent muslimsk foredragsholder og forfatter. Hans bøker brukes som referanselitteratur av mange muslimske miljøer, spesielt innen temaet kvinners stilling i Islam.

Likestillingssenteret er partner i et NorFa-prosjekt som tar utgangspunkt i et stort krisesenter i hvert land. Her skal en undersøke hvordan voldsutsatte og utvisningstruede minoritetskvinner blir møtt på sentrene. Målet er å avdekke hvilke behov disse kvinnene har, og sammenlikne policy i de forskjellige landene. I løpet av 2003 skal det foretas intervjuer av de som arbeider på krisesentrene samt advokater/jurister som arbeider med voldsutsatte og utvisningstruede kvinner. I løpet av 2004 skal det foretas intervjuer av utvisningstruede kvinner på krisesentrene. Prosjektleder er Danmark.

Med finansiering fra EUs DAPHNE-program er Likestillingssenteret prosjektleder for "Service provision and policy making for ethnic minority women victimised by repeat perpetrators". Prosjektets partnerland er Island, Danmark, Tyskland og Norge. Prosjektet fokuserer på kvinner med etnisk minoritetsbakgrunn som ankommer de fire nevnte land og utsettes for vold i hjemmet. Målgruppen er de kvinnene som enten gifter seg eller inngår et nært forhold til menn av etnisk norsk, dansk, tysk eller islandsk opprinnelse. Prosjektets siktemål er å identifisere kvinnes behov i møtet med krisesentrene, utlendingsmyndigheter og helsetjenester. Basert på resultat og funn prosjektets partnerland kan vise til i løpet av prosjektets gang, vil involverte offentlige tjenesteytere forelegges anbefalinger for å forhindre menns vold mot kvinnene i målgruppen.

Økonomi og velferdsgoder i et likestillingsperspektiv

Likestillingssenteret startet 2003 med en stor pensjonskonferanse i samarbeid med KLP i januar. Likestillingssenteret benyttet anledningen til å sette temaet kvinner og pensjon på dagsorden i forbindelse med pensjonskommisjonens arbeid med reform av pensjonssystemet. Hvordan skape et pensjonssystem som likestiller menn og kvinner? Er det mulig å skape et solidarisk og rettferdig pensjonssystem?

"Towards a Closing of the Gender Pay Gap", det største EU-finansierte prosjektet Likestillingssenteret har hatt til nå, ble avsluttet vinteren 2003. Partnere i prosjektet har vært Hellas, Østerrike, Danmark, Storbritannia og Island. Prosjektet har sett på lønnsforskjeller og ulike sider av lønnsdannelsen i tre yrkesgrupper: lærere, ingeniører (både offentlig og privat sektor) og ansatte i fiskeforedlingsindustrien. Bakteppet er det kjønnsdelte arbeidsmarkedet. Et av sluttproduktene er blant annet en rapport om den europeiske dimensjonen i prosjektet. Denne rapporten og øvrig informasjon finner du på www.genderpaygap.no. Samarbeidspartnere i Norge har vært Institutt for samfunnsforskning og Fafo som evaluerte prosjektet. Likestillingssenteret hadde også et tett samarbeid med AAD og BFD.

Kvinner og beslutningsprosesser

Likestillingssenteret driftet Kvinnebasen i første halvår 2003, før den ble overført til aetat fra 1. juli. Kvinnebasen er en database til bruk for offentlig forvaltning, næringsliv, media og andre som leter etter kvinner med en spesifikk kompetanse. Kvinnebasen blir ansett som et viktig virkemiddel for rekruttering av kvinner til ledende posisjoner i offentlig så vel som i privat sektor. Likestillingssenteret samarbeidet med SND (nå Innovasjon Norge) om en integrert styrebase for SND. Kvinnebasen ble videreutviklet teknisk før den ble overført aetat, slik at den er stadig enklere å bruke og med nye elementer som gjør den til et enda bedre verktøy for sine brukere. Arbeidet med en ny teknisk løsning for basen startet i 2002.

I forbindelse med kommunevalget høsten 2003, tok Likestillingssenteret initiativet til Kampanjen for flere kvinner i kommunestyrene. Nytt av året var at det var de politiske partiene som stod bak kampanjen, ikke "bare" partienes kvinneorganisasjoner. Partiene som stod bak kampanjen var Ap, H, KrF, RV, SP, SV og V. I tillegg var disse en del av kampanjen: Kommunenes Sentralforbund, Norges Kvinne og Familieforbund, Norges Bygdekvinneforbund, Kvinnefronten og Norsk Kvinnesaksforening. Slagordet for kampanjen denne gangen var "Kryss en kvinne". Kampanjen undersøkte samtlige partilister ved årets valg og fant at 3 av 4 av toppkandidatene var menn. Undersøkelsen fikk bred medieomtale måneden før valget. Likestillingssenteret var optimistiske i forhold til kvinneandelen ved dette valget, fordi det ikke var anledning til å stryke kandidater på listen. Ved tidligere valg har slike rettinger på listene vært i kvinners disfavør.

Likestillingssenteret har i 2003 bistått et kvinnenettverk i norsk film- og teaterbransje med råd og veiledning i forhold til mannsdominansen i disse bransjene. Det er planlagt en stor konferanse på dette teamet i 2004.

Likestillingsbarometeret ble lansert for fjerde året på rad i desember 2003, og fikk også denne gangen mye oppmerksomhet i mediene. Spesielt bra var regional- og lokalaviser som fulgte opp barometeret ved å se nærmere på lokale likestillingsforhold. Barometeret "måler trykket" på likestilling inn en fem områder: stat og styring, kommune, næringsliv, arbeidsliv, forskning og utdanning. Det oppsiktsvekkende er at barometeret viser nøyaktig det samme som det gjorde i 2000 da det ble laget for første gang. Likestillingsbarometeret er et prosjekt som involverer alle medarbeiderne og er en årlig foreteelse. Barometeret gir senteret anledning til på en bra måte å formidle statistikk og gode eksempler til nytte for mange ulike grupper.

I Likestillingsbarometeret 2003 har senteret også påpekt at tiltakene for å stimulere økt næringsutvikling for kvinner ikke har fungert godt nok. Likestillingssenteret har derfor relansert forslagene om å kreve innrapportering av progresjonen på likestilling for bedrifter som ønsker leveringskontrakter med offentlige myndigheter, og at minst fem prosent av alle offentlige innkjøp skal være fra kvinnestyrt bedrifter. Dette er tiltak som er iverksatt i USA, og som er rapportert å ha økt andelen kvinnelige entreprenører.

Likestillingssenteret har siden 1998 hatt et fokus på kvinneandelen i lederstillinger og i styrerom. Som kjent har norske allmennaksjeselskaper av næringsminister Ansgar Gabrielsen fått en frist på seg til 2005 i forhold til kvinner i styrene. Regjeringen fremmet i juni 2003 Ot.prp. nr. 97 (2002-2003) Om lov om endringer i lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper, lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper og i enkelte andre lover (likestilling i styrer i statsaksjeselskaper, statsforetak, allmennaksjeselskaper mv.).

Internasjonalt likestillingsarbeid

Norge har merket et økt antall henvendelser fra land i Europa som ønsker medlemskap i EU. Landene henvender seg til Norge for å få råd i forhold til likestillingsspørsmål. Dette var bakgrunnen for at Likestillingssenteret i samarbeid med regjeringskontoret for kvinner og menn i Warszawa, arrangerte en to dagers konferanse i den polske hovedstaden juni 2003. Konferansen var finansiert av UD. Fra Norge deltok statsråd Laila Dævøy med følge. Likestillingssenteret hadde et godt samarbeid med den norske ambassaden i Warszawa i forbindelse med konferansen.

Likestillingssenteret, i samarbeid med FOKUS og BFD, arrangerer hvert år Beijing+5-milepælkonferanse for NGOene og norske myndigheter. Dette er et forum som gir mulighet for NGOene å rapportere tilbake til myndighetene som en direkte oppfølging av plattformen fra kvinnekongressen i Beijing i 1995. Temaet i 2003 var kvinner og media og trafficking.

Likestillingssenteret har i 2003 vært med på å sette fokus på inkorporering av FNs

Kvinnekonvensjon i norsk lov ved kronikker og møtedeltakelse i forbindelse med utdeling av Nobels fredspris til Shirin Ebadi.

Kvinner, konflikt og fredsbygging. Likestillingssenteret har samarbeidet med Internasjonal kvinneliga for fred og sikkerhet (IKFF), Norges Fredsråd, FOKUS, Amnesty International, og FN-sambandet for å sette kvinner, konflikt og fredsbygging på agendaen. Da spesielt for å gjøre FNs resolusjon 1325 "Women, Peace and Security" og FN rapporten Women, War and Peace" kjent i Norge

Likestillingssenteret har bistått med kompetanse på likestilling i møter i 2003 med Kommunens sentralforbund (KS), NORAD, UNDP (Oslo Governance Center). Temaet var bistand og likestilling.

Likestillingssituasjonen i Likestillingssenteret

Det var i 2003 to menn og fire kvinner blant de fast ansatte ved Likestillingssenteret (hvor av en kvinne var i permisjon inntil hun sluttet). I tillegg hadde vi en mann på engasjement og en kvinnelig vikar. Blant staben i fjor (tre menn og fire kvinner) var med andre ord prosentandelen menn 43 prosent. Ledelsen i Likestillingssenteret består av to kvinner.

Vi har ved utlysning av ledige stillinger oppfordret spesielt menn og personer med minoritetsbakgrunn å søke.

Styret i Likestillingssenteret består ved utgangen av 2003 av fire kvinner og fire menn. Styret ledes av en kvinne. Nestleder er en mann. Vararepresentantene til styret er en kvinne (vara for ansattes representant) og en mann.

Arbeidstidsordninger er like for kvinner og menn i statlige virksomheter. Vi legger vekt på å tilrettelegge spesielt for småbarnsforeldre i forhold til henting/bringning i barnehage. Pr i dag er det en av våre ansatte som har avtalt spesielt om dette. Det er ingen ved senteret som arbeider deltid. Vi har ikke overtidsarbeid hos oss.

Vi har beregnet gjennomsnittslønnen for medarbeiderne (ledelsen unntatt) på Likestillingssenteret, fordelt på kvinner og menn i 2003. Vi finner at mennenes lønn på senteret i gjennomsnitt utgjør 95 prosent av kvinnenenes lønn. I gruppen menn er det en sekretær som er vesentlig lavere lønnet enn rådgiverne. Dersom vi i beregningen fjerner lønn til sekretær, utgjør mennenes lønn 99 prosent sammenliknet med kvinnenenes lønninger. Antall år med arbeidserfaring og ansiennitet på senteret er lengre i kvinnegruppen sammenliknet med gruppen menn. På denne bakgrunn mener vi at lønnsforskjellen ikke er usaklig og kan forklares uavhengig av kjønn.

Aktuelle tall for 2003

Medieklipp: 1432
Foredrag: 25
Arrangerte konferanser: 4
Konferanser - deltaker: 11
Arrangementer, møter: 23
Besøk fra utlandet: 20
Møter i Likestillingssenterets lokaler: 203